

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Společným postupem sociálních partnerů k řešení klíčových témat v odvětvích

(Registrační číslo projektu CZ.03.1.52/0.0/0.0/18_094/0010197)

Shrnutí realizace aktivit projektu a návrhy řešení

Platforma Stavebnictví II.

1

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

- Ve stavebnictví má specifické postavení malé a živnostenské podnikání.
- Na celkové zaměstnanosti ve stavebnictví se podle posledních dostupných údajů podílí 89 %.
- Produkce skupiny OSVČ, malých a středních firem se blíží jedné polovině veškerých provedených stavebních prací.
- Mikro, malým a středním firmám ve stavebnictví je v posledních letech věnována v rámci odvětví stavebnictví rostoucí pozornost.
- Efektivně dotvářejí komplexnost nabídky spolu s velkými stavebními dodavateli, kteří dokončují zejména velké stavební zakázky.

2

Platforma Stavebnictví II realizovala své aktivity celkem ve 3 obsahových aktivitách, a to:

KA 04 - Vliv vícesměnných provozů a pracovních pomůcek na výkon profese a její fyzickou zátěž.

KA 05 - Stres, vyhoření, psychická Zátěž - faktory ovlivňující výkon profesí.

KA 06 - Rozvoj a posilování spolupráce mezi zaměstnavateli a zaměstnanci, podpora kolektivního vyjednávání, řešení témat.

KA 04

Tato Klíčová aktivita byla rozdělena na 2 oddíly, a to:

- a) Vliv vícesměnných provozů (nepravidelná pracovní doba) na výkon profese a její fyzickou zátěž.
- b) Vliv pracovních pomůcek/obuvi na výkon profese a její fyzickou zátěž.

Aktivita navázala na významná zjištění II. etapy projektu Společným postupem sociálních partnerů k přípravě odvětví na změny důchodového systému. Vzhledem k povaze sledovaných pozic (nepravidelné biorytmy, fyzická náročnost, péče o živé bytosti, práci nelze odložit, fyzikální stresory, zodpovědnost, nutnost spolupráce, sezónnost, zakázkovost apod.) je podpora zdravého životního stylu klíčová. Jedná se zejména o podporu režimu práce a odpočinku, výživy, odpovídajícího pracovního prostředí apod.

V rámci KA 04 se uskutečnilo celkem 7 tematických setkání, během nichž byla přítomnými konzultováno např:

Zásady zdravé výživy a její vliv na pracovní pohodu a fyzickou i psychickou únavu,

- vzhledem k povaze sledovaných pozic (nepravidelné biorytmy, fyzická náročnost, péče o živé bytosti, práci nelze odložit, fyzikální stresory, zodpovědnost, nutnost spolupráce, sezónnost, zakázkovost apod.) je podpora zdravého životního stylu klíčová,
- jednou z důležitých oblastí, jimž je nutné se zvýšenou měrou věnovat, je i specifikace poruch příjmu potravy, přibývání na váze, nemocí ovlivňujících výkon zaměstnance a jeho schopnost setrvat na pracovní profesi co nejdéle,
- lektor MUDr. Milan Hrubý uvedl význam jednotlivých důležitých látek pro organismus a příklady vhodné stravy. Vysvětlil škodlivé, a dokonce velmi nebezpečné látky v potravinách a uvedl, jakým potravinám je lépe se zcela vyhnout.

Nerovnoměrně rozvržená pracovní doba,

- každý řemeslník by měl dobře umět skloubit svou pracovní dobu s dobou odpočinku a tím i sladit svůj pracovní život se životem osobním,
- při realizaci zakázek nelze vždy stanovit pracovní režim v souladu s potřebami řemeslníků, zejména to nelze v případě, že jsou práce prováděny jako subdodávky v rámci větších staveb,
- každý řemeslník by měl umět stanovit si pracovní dobu tak, aby mohl dodržovat bezpečné pracovní podmínky. Měl by si umět stanovit maximální dobu odpracovaných hodin za týden tak, aby v rozvrhu vždy byl dostatečný prostor na odpočinek. Toto je nesmírně důležité nejen z důvodu fyzického odpočinku, ale také z důvodu trávení času s rodinou,
- ideální je z fyziologického hlediska rozvrhnout si pracovní dobu tak, aby byla ideálně v období zvýšené potřeby práce mezi 9 až 10 hodinami, v období snížené potřeby práce v rozmezí 6 až 7 hodin,
- nerovnoměrně rozvržená pracovní doba a s tím spojený i velký počet hodin strávených v práci je pro řemeslníky stavebních oborů velkým problémem, který je nutné trvale sledovat a postupně řešit za pomoci odborných institucí, zejména Hospodářské komory.

Vliv pracovních pomůcek na výkon profese a její fyzickou zátěž.

- pro efektivní práci je nutné mít vždy k dispozici nejen kvalitní nářadí, ale i vhodné pracovní pomůcky,
- na trhu je celá řada pomůcek, které nejen zpříjemňují práci, ale nemalou měrou přispívají i k lepšímu stavu v oblasti bezpečnosti práce, která je velice důležitou součástí plnění pracovních úkolů,
- před vlastním zahájením prací je také velmi důležitou skutečností příprava pracoviště,
- je nutné vzhledem k prováděným pracím se vždy snažit o co největší snížení fyzické námahy prostřednictvím dostupných technických prostředků,
- dalo by se velmi dlouho popisovat, jaké pracovní pomůcky je možné používat ke zmírnění pracovního rizika nebo ke snížení fyzické námahy. Rovněž tak by bylo možné dlouho popisovat, jakým způsobem a jakými pomůckami je možné snižovat působení negativních vlivů škodlivin na organismus při provádění prací. Toto je ale nutné řešit vždy před prováděním konkrétní práce, neboť stejná pracovní činnost prováděná v různých prostorách může mít vliv na organismus různý,

- fyzickým přetěžováním organismu v mnoha případech vznikají muskuloskeletární poruchy,
- muskuloskeletální poruchy patří k nejčastějším onemocněním souvisejícím s prací,
- řešení problematiky muskuloskeletálních poruch pomáhá zlepšovat životy pracovníků, má však význam i z podnikatelského hlediska,
- muskuloskeletální poruchy související s prací postihují zejména záda, krk, ramena a horní i dolní končetiny,
- jedná se o širokou škálu zdravotních problémů, od menších bolestí až po závažnější zdravotní potíže, které vyžadují nepřítomnost v práci a léčbu,
- v chroničtějších případech mohou vést až k invaliditě a nutnosti odejít ze zaměstnání,
- při nadměrné fyzické zátěži dochází k zatížení pohybového, srdečně cévního a dýchacího systému, které ovlivňují metabolické procesy a termoregulaci organismu.

V rámci KA 04 byla po uskutečnění tematických setkání provedena důkladná analýza problému a byly stanoveny následující priority, kterým je nutné se trvale věnovat. Jedná se zejména o:

- Provést analýzu vlivu nerovnoměrného střídání období práce a odpočinku mezi směnami.
- Stanovit metody a návody využití doby odpočinku k relaxaci, regeneraci a přípravě na další pracovní směnu.
- Specifikovat poruchy biorytmů, způsobených nerovnoměrným střídáním režimu práce a odpočinku.
- Specifikovat poruchy příjmu potravy, přibývání na váze, nemoci ovlivňující výkon zaměstnance a jeho schopnost setrvat na pracovní profesi do věku odchodu do důchodu.
- Využívat výživové poradenství v závislosti na charakteru zátěže v době práce a v době odpočinku mezi směnami.

KA 05

V rámci KA 05 se uskutečnilo celkem 7 tematických setkání, během nichž byla přítomnými konzultováno např:

Polytechnická výchova,

- cílem podpory polytechnické výchovy je podpora zájmu dětí o technické vzdělávání a návrat pracovního vyučování do základních škol,
- chybí prvky duální výchovy řemeslníků tak, aby žák byl součástí firmy již od počátku vstupu do výuky,
- po mnoha letech, kdy se zrušily školní dílny a zahrady, protože na jejich udržení nedostávaly školy dostatek finančních prostředků, zjišťuje odborná veřejnost, že dnešní děti jsou až na výjimky bez vztahu k manuální práci,
- celý systém polytechnické výchovy by měl být směřován na získávání manuální zručnosti a zájem dětí o tuto aktivitu již od mala přizpůsobením osnov již od mateřských škol, žáků prvního stupně základní školy a pokračovat by měl i na druhém stupni základní školy. Pokračovat by měl poté i na středních školách. Samozřejmě by měl být nastaven tak, aby děti zaujal.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Tovaryšské zkoušky,

- Znovuzavedení tovaryšských zkoušek a následné vydání tovaryšských listů těm nejlepším žákům by určitě zatraktivnilo učební obory a zvedlo zájem o ně,
- zcela jistě by došlo k zatraktivnění řemesla a posílení hrdosti na něj ze strany žáků, ale i jejich rodičů,
- řemeslník s maturitou, tedy tovaryš, má lepší možnosti uplatnění než řemeslník pouze vyučený,
- už se objevilo několik „prvních vlaštovek“, např. Akademie řemesel Praha – Střední škola technická. V této škole se na závěr školního roku 2019 uskutečnilo slavnostní předávání výučních listů absolventům řemeslných a technických oborů a tovaryšských listů,
- dva absolventi, kteří splnili náročná kritéria pro udělení tovaryšského listu, obdrželi i tovaryšský list. Získáním Tovaryšského listu se obnovuje tradice, která by měla být dokladem výjimečné kvality absolventa pro budoucího zaměstnavatele.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Stres,

- Dlouhodobý stres má na lidský organismus zásadní dopad,
- dostávají se bolesti hlavy, zažívací potíže, problémy se spánkem,
- stresovaní lidé také mívají špatnou životosprávu, což jim způsobuje další zdravotní problémy,
- zvýšená hladina stresových hormonů způsobuje také zvýšený přísun energie, a proto při dlouhodobém stresu přicházíte o všechny rezervy energie a výživy a může dojít až k celkovému vyčerpání,
- hlavní příznaky stresu jsou např. nervozita, neklid nebo popudlivost, bolesti hlavy, podráždění, zloba, rozčilování nebo apatie a pesimismus, únava, nespavost nebo neschopnost soustředění, ztráta chuti k jídlu, žaludeční nevolnost,
- se stresem se dá bojovat např. vynecháním nebo silným omezením kofeinových a alkoholických nápojů, které zvyšují úzkost a nespavost, užíváním potravinových doplňků stravy, různými relaxačními technikami-dechovými cvičeními,
- asi tím nejdůležitějším bojovníkem proti stresu je ale dostatek relaxace a pohybu.

Syndrom vyhoření

- syndrom vyhoření nastává v důsledku pozvolného procesu, a to postupně:
  - Pracovní nadšení - pracovník pracuje velmi rád, je plný ideálů, pracuje více než ostatní.
  - Stagnace - přichází první rozčarování. Pracovník zjišťuje, že jeho snažení nenesou takové výsledky, které si představoval, dochází k vystřízlivění.
  - Frustrace - pracovníka jeho práce přestala bavit a své kolegy vnímá negativně a tím dochází k tomu, že se stává v kolektivu přítěží. Toto ještě více zhoršuje jeho pracovní výsledky a vede k další frustraci.
  - Apatie - pracovník rezignoval na všechny snahy o kvalitní práci a dělá jen to nejnutnější, a pokud ví, že ho nepostihnou žádné sankce, nevykonává ani to.
  - Vyčerpání - naplno se projevuje syndrom vyhoření. Pracovník ztrácí smysl práce.
- V poslední fázi se projevuje řada příznaků, které provázejí nastupující syndrom vyhoření. Těchto příznaků může být celá řada. Mezi ty nejčastější se řadí např. poruchy spánku, poruchy soustředění, vznikající závislosti na tabákových výrobcích, na alkoholu, nadměrná únava, deprese, nemožnost se soustředit a řada dalších příznaků.

Psychická zátěž

- Psychická zátěž je velmi závažným problémem, který trápí celou řadu OSVČ, ale také zaměstnance malých firem.
- Na živnostníka, ale i zaměstnance, se klade stále větší nárok na odbornost a technickou vybavenost, která je spjata s velkou mírou zodpovědnosti.
- Psychická zátěž v pracovním prostředí patří mezi sledované a hodnocené faktory práce a pracovních podmínek Státním zdravotním ústavem.
- Mezi práce s psychickou zátěží patří zejména práce spojené s monotonií, práce ve vnučeném pracovním tempu, práce ve vícesměnném provozu a práce vykonávané výlučně v noci.
- Monotonie se člení dále na pohybovou, kdy se opakují jednoduché manuální úkony stejného typu a úkolovou, kdy se vyskytuje nízký počet a malá proměnlivost úkolů.
- Psychická zátěž patří mezi rizikové faktory ve smyslu vyhlášky č. 432/2003 Sb., kterou se stanoví podmínky pro zařazování prací do kategorií.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

V rámci KA 05 byla po uskutečnění tematických setkání provedena důkladná analýza problému a byly stanoveny následující priority, kterým je nutné se trvale věnovat.

Jedná se zejména o:

- Navrhnout taková opatření, která povedou ke snížení
  - stresu,
  - psychické zátěže,
  - rizika vyhoření pro vybrané pozice v odvětvích.
- Dále trvale pracovat na zavádění tovaryšských zkoušek,
- dále rozvíjet v co nejširším rozsahu polytechnickou výchovu ve školském systému.

15

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

KA 06

V rámci KA 06, která byla svým obsahem zdaleka nejobsáhlejší, se uskutečnilo celkem 18 tematických setkání, během nichž byla přítomnými konzultováno např:

Mistrovské zkoušky,

- zavedení Mistrovských zkoušek je jedním z klíčových témat, jimiž se na společných setkáních zabývají společně zástupci zaměstnavatelů i zaměstnanců,
- mistrovské zkoušky jsou velmi frekventovaným tématem na různých jednáních, zejména v rámci jednání jednotlivých Cechů stavebních řemesel,
- v současné době je na trhu práce kritický nedostatek kvalitních řemeslníků a do budoucna není předpoklad, že se situace bez radikální změny systému změní,
- nedostatek kvalitních řemeslníků je pro velkou většinu stávajících řemeslníků velkým stresorem, neboť se obávají o budoucnost svého řemesla, a o to, že nebudou mít kvalitní nástupce,
- řešení tohoto problému se skloňuje v mnoha aspektech a jedním ze základních přínosů se jeví zavedení Mistrovských zkoušek.

16

Pravidla dobré praxe,

- Princip správných praxí je běžný v řadě lidských činností, kterými doplňujeme normy a měly by vyvářet standard pro kvalifikovanou a kvalitní práci,
- v našich podmínkách (ve stavebnictví) to není zcela běžné tak jak je tomu v jiných oborech,
- zavedení pravidel správné praxe má další významný aspekt. Tím je jeho pružnost při změnách a přizpůsobení aktuálním změnám v technologiích a materiálech i pracovních postupech.

Stavební zákon,

- Stavebnímu zákonu se věnovala 2 tematická setkání,
- minulou vládou byl stavební zákon přijat, ale některá jeho ustanovení jsou v současné době předmětem rozporů a zřejmě bude přijata celá řada pozměňujících ustanovení,
- dále se stavebnímu zákonu v této prezentaci věnovat nebudu.

V rámci KA 06 byla činnost zaměřena do výše popsaných oblastí se záměrem:

- Pojmenovat problematické oblasti, jejichž řešení by zaměstnancům a OSVČ na těchto pozicích pomohlo při práci.
- Zpracovat podklady – návrhy a doporučení pro řešení témat pro další činnost sociálních partnerů.
- Navrhnout u vybraného tématu doporučení a návrhy pro činnost sociálních partnerů.
- Tlačit na úpravu legislativy v odvětví ve vztahu k řešené problematice.
- Prohlubovat součinnost sociálních partnerů.